

PRIMLJENO:	30. V	20 18. GOD.
KLASIFIKACIONI BROJ:	20-3/18-1	
VEZA:		
EPA:	451 XXVI	
SKRAĆENICA:		PRILOG:

Crna Gora
VLADA CRNE GORE
Broj: 07-2739
Podgorica, 25. maja 2018. godine

PREDSJEDNIKU SKUPŠTINE CRNE GORE.

PODGORICA

Vlada Crne Gore, na sjednici od 17. maja 2018. godine, utvrdila je **PREDLOG ZAKONA O IZMJENI ZAKONA O SPORAZUMNOM FINANSIJSKOM RESTRUKTURIRANJU DUGOVA PREMA FINANSIJSKIM INSTITUCIJAMA**, koji Vam u prilogu dostavljamo radi stavljanja u proceduru Skupštine Crne Gore.

Vlada predlaže Skupštini da, u skladu s članom 151 Poslovnika Skupštine Crne Gore („Službeni list RCG“, br. 51/06 i 66/06 i „Službeni list CG“, br. 88/09, 80/10, 39/11, 25/12, 49/13, 32/14, 42/15 i 52/17), ovaj zakon donese po skraćenom postupku iz razloga koji su sadržani u Obrazloženju Predloga zakona.

Za predstavnike Vlade koji će učestvovati u radu Skupštine i njenih radnih tijela, prilikom razmatranja Predloga ovog zakona, određeni su **DARKO RADUNOVIĆ**, ministar finansija i **mr BOJANA BOŠKOVIĆ**, generalna direktorica Direktorata za finansijski sistem i unapređenje poslovnog ambijenta u Ministarstvu finansija.

Vlada preporučuje Skupštini Crne Gore da, prilikom razmatranja Predloga zakona o izmjeni Zakona o sporazumnom finansijskom restrukturiranju dugova prema finansijskim institucijama, pozove **Radoja Žugića**, guvernera Centralne banke Crne Gore, da učestvuje u radu Skupštine i njenih radnih tijela.

PREDSJEDNIK
Duško Marković, s. r.

**ZAKON
O IZMJENI ZAKONA O SPORAZUMNOM FINANSIJSKOM RESTRUKTURIRANJU
DUGOVA PREMA FINANSIJSKIM INSTITUCIJAMA**

Član 1

U Zakonu o sporazumnom finansijskom restrukturiranju dugova prema finansijskim institucijama („Službeni list CG“, br. 20/15 i 37/17) u članu 49 riječ „tri“ zamjenjuje se riječju „četiri“.

Član 2

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

OBRAZLOŽENJE

I. USTAVNI OSNOV

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u odredbama člana 16 tačka 5 Ustava Crne Gore, kojima je propisano da se zakonom, u skladu sa Ustavom, uređuju druga pitanja od interesa za Crnu Goru.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Skupština Crne Gore usvojila je Zakon o sporazumnom finansijskom restrukturiranju dugova prema finansijskim institucijama („Službeni list CG“, broj 20/15), koji je stupio na snagu 2. maja 2015. godine. Izmjenama i dopunama ovog zakona, izvršenim 2017 godine („Službeni list CG“, broj 37/17), izmijenjena su neka važeća rješenja, u cilju pospješivanja održivog finansijskog restrukturiranja privrednih društava i preduzetnika i produžen rok za zaključivanje sporazuma o saglasnosti za učestvovanje u finansijskom restrukturiranju odnosno, korisnici hipotekarnog kredita podnesu banci zahtjev za finansijsko restrukturiranje na tri godine.

Efekti usvojenih rješenja su evidentni, jer je, od primjene izmijenjenog zakona do zaključno sa 28. februara 2018. godine, restrukturirano kredita u iznosu od 23,7 mil. EUR, od čega se na pravna lica odnosi 22,6 miliona EUR ili 95,4%, a na fizička lica 1,1 miliona EUR ili 4,6%. Takođe, prema posljednjim raspoloživim podacima, nekvalitetni krediti na kraju decembra 2017. godine iznosili su 197 miliona EUR i činili su 7,3% ukupnih kredita. U odnosu na decembar 2016. godine nekvalitetni krediti su manji za 20,8%.

Polazeći od značaja održivog finansijskog restrukturiranja za privredu u cjelini i fizička lica, kao i za banke, i ostvarenih rezultata, ocijenjeno je opravdanim da se predloži produžavanje važenja primjene ovog zakona za još jednu godinu. Sprovedenjem ovog zakona, kroz direktan uticaj na smanjenje nekvalitetnih kredita u narednom periodu, doprinijeće se povećanju konkurentnosti u bankarskom sektoru, kao i konkurentnosti pravnih lica – privrednih subjekata koji učestvuju u restrukturiranju duga, što će rezultirati očekivanim rastom ukupne kreditne aktivnosti pod povoljnijim uslovima i razvojem novih proizvoda i usluga. U konačnom, produžavanje roka za zaključivanje sporazuma, odnosno podnošenje zahtjeva za finansijsko restrukturiranje, doprinijeće jačanju finansijske stabilnosti i kreiranju povoljnijeg poslovnog ambijenta u Crnoj Gori.

III. USAGLAŠENOST SA PRAVNOM TEKOVINOM EVROPSKE UNIJE I POTVRĐENIM MEĐUNARODNIM KONVENCIJAMA

U evropskom zakonodavstvu nema propisa sa kojim je odredbe ovog zakona potrebno uskladiti. Takođe, ne postoje ni potvrđene međunarodne konvencije sa kojima treba da bude usaglašen ovaj zakon.

Međutim, ukazuje se da su Svjetska banka, MMF, Evropska komisija, Evropska centralna banka, Evropska investiciona banka i Evropska banka za obnovu i razvoj, u okviru »Bečke inicijative za koordinaciju evropskih banaka«, osnovale Radnu grupu za pitanje nekvalitetnih kredita u Centralnoj, Istočnoj i Jugoistočnoj Evropi (CIJE). Ova radna grupa sačinila je u martu 2012. godine »Izveštaj i preporuke« za ublažavanje i prevazilaženje problema nekvalitetnih kredita. Ovaj dokument, na 80 stranica, predlaže veći broj mjera i aktivnosti za ublažavanje problema nekvalitetnih kredita, među kojima se kao jedna od mjera predlaže i vansudsko - dobrovoljno finansijsko restrukturiranje dugova kod banaka, što je U Crnoj Gori implementirano u okviru ovog zakona

IV. OBRAZLOŽENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA

Člalom 49 Zakona o sporazumnom finansijskom restrukturiranju dugova prema finansijskim institucijama propisano je da se finansijsko restrukturiranje u skladu sa tim zakonom može sprovoditi ako dužnik i povjerioci zaključe sporazum o saglasnosti za učestvovanje u finansijskom restrukturiranju, odnosno korisnici hipotekarnog kredita podnesu banci zahtjev za finansijsko restrukturiranje, u roku od tri godine od dana stupanja na snagu tog zakona.

Članom 1 predloženog zakona predlaže se izmjena člana 49 Zakona, kojom se produžava rok za zaključivanje sporazuma o saglasnosti za učestvovanje u finansijskom restrukturiranju, odnosno podnošenje zahtjeva za finansijsko restrukturiranje za još godinu dana.

Značajni naprijed navedeni pozitivni efekti primjene izmijenjenog Zakona o sporazumnom finansijskom restrukturiranju dugova prema finansijskim institucijama, ukazuju na opravdanost produženja roka njegove primjene godinu dana.

V. PROCJENA FINANSIJSKIH SREDSTAVA ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona nijesu potrebna sredstva iz budžeta Crne Gore.

VI. OBRAZLOŽENJE PRIJEDLOGA ZA DONOŠENJE ZAKONA PO SKRAĆENOM POSTUPKU

Uvažavajući potrebu da banke nesmetano nastave sa restrukturiranjem predlaže se donošenje ovog Predloga zakona po skraćenom postupku.

VII. PREGLED ODREDBI ZAKONA KOJE SE MIJENJAJU

Primjena zakona

Član 49

Finansijsko restrukturiranje u skladu sa ovim zakonom može se sprovoditi ako dužnik i povjerioci zakluče sporazum o saglasnosti za učestvovanje u finansijskom restrukturiranju, odnosno korisnici hipotekarnog kredita podnesu banci zahtjev za finansijsko restrukturiranje u roku od tri godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

OBRAZAC

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA	
PREDLAGAČ PROPISA	Ministarstvo finansija
NAZIV PROPISA	PREDLOG ZAKONA O IZMJENI ZAKONA O SPORAZUMNOM FINANSIJSKOM RESTRUKTURIRANJU DUGOVA PREMA FINANSIJSKIM INSTITUCIJAMA
<p>1. Definisanje problema</p> <ul style="list-style-type: none"> - Koje probleme treba da riješi predloženi akt? - Koji su uzroci problema? - Koje su posljedice problema? - Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri? - Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)? 	
<p>Uticaj globalne ekonomske i finansijske krize doveo je do pada ekonomske aktivnosti i u Crnoj Gori, negativno utičući na gotovo sve sektore, a naročito na nivo nekvalitetnih kredita banaka u odnosu na ukupne kredite, koji je sredinom 2011. godine dostigao skoro 26%.</p> <p>Da bi osnažile svoje bilanse i kapital, određene banke su prenijele značajne portfelje nekvalitetnih kredita na faktoring kompanije, a određene banke na svoje matične banke sa sjedištem u inostranstvu, što je rezultiralo formalnim smanjenjem nekvalitetnih kredita na manje od 15%. Zbog produženog djelovanja globalne krize, produbljivanja recesije na regionalnom nivou i smanjenja podrške matičnih banaka, nivo nekvalitetnih kredita počeo je ponovo da raste krajem 2012. godine, tako da je krajem oktobra 2013. godine iznosio 18,85%.</p> <p>U okviru aktivnosti za rješavanje nekvalitetnih kredita, banke su na individualnom nivou pokušale da izvrše restrukturiranje dugova produžavanjem rokova otplate kredita i, u ograničenom broju slučajeva, pribjegavanjem prinudnoj naplati na imovini dužnika. Međutim, takvo restrukturiranje, koje je obuhvatalo samo reprogramiranje dugova, dalo je pozitivne efekte jedino u slučajevima kada je dužnik bio suočen sa privremenim problemima. Zbog toga je bilo potrebno razmotriti novi pristup rješavanju nekvalitetnih kredita.</p> <p>U tom pravcu, Svjetska banka, MMF, Evropska komisija, Evropska centralna banka, Evropska investiciona banka i Evropska banka za obnovu i razvoj su, u okviru »Bečke inicijative za koordinaciju evropskih banaka«, osnovale Radnu grupu za pitanje nekvalitetnih kredita u Centralnoj, Istočnoj i Jugoistočnoj Evropi. Ova radna grupa sačinila je u martu 2012. godine »Izveštaj i preporuke« za ublažavanje i prevazilaženje problema nekvalitetnih kredita. Ovaj dokument sadržao je veći broj mjera i aktivnosti za ublažavanje problema nekvalitetnih kredita, među kojima se kao jedna od mjera predlaže i vansudsko - dobrovoljno finansijsko restrukturiranje dugova kod banaka.</p> <p>Centralna banka Crne Gore i Ministarstvo finansija su, sredinom 2013. godine, sa Svjetskom bankom, pristupili realizaciji projekta nazvanog „PODGORIČKI PRISTUP“, koji je obuhvatio više aktivnosti vezanih za rješavanje pitanja restrukturiranja korporativnih dugova i nekvalitetnih</p>	

kredita banaka. U okviru projekta „PODGORIČKI PRISTUP“ pripremljen je, a Skupština Crne Gore donijela je Zakon o sporazumnom finansijskom restrukturiranju dugova prema finansijskim institucijama, koji je stupio na snagu 02. maja 2015. godine.

Druga, ne manje važna aktivnost u okviru ovog projekta, bila je donošenje od strane Centralne banke Odluke o izmjenama i dopunama Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama, kojom se banke obavezuje da razviju sveobuhvatnu strategiju postupanja sa nekvalitetnim kreditima za period od tri godine i utvrde godišnje operativne ciljeve vezane za smanjenje nivoa nekvalitetnih kredita.

Za period važenja navedenog zakona nijesu postignuti očekivani rezultati finansijskog restrukturiranja po osnovu ovog zakona, pa se 2017. godine pristupilo njegovim izmjenama i dopunama, u cilju prevazilaženja uočenih problema i radi produžavanja važenja ovog zakona za još jednu godinu.

Kao najznačajnije novine koje su tim izmjenama utvrđene su: određivanje da predmet restrukturiranja u skladu sa ovim zakonom mogu biti, pored kredita klasifikacionih u grupe "B" i "C", i krediti iz klasifikacione grupe "D" i propisivanje jednostavnijih procedura, a posebno određivanje da se finansijsko restrukturiranje može sprovesti samo između dužnika i jedne banke, po internim procedurama te banke, uz korišćenje podsticaja iz ovog zakona.

Donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sporazumnom finansijskom restrukturiranju dugova prema finansijskim institucijama 2017. godine, kojim su izmijenjena određena rješenja iz osnovnog zakona, imalo je značajne pozitivne efekte u vidu pospešivanja dobrovoljnog finansijskog restrukturiranja. U skladu sa ovim zakonom, u periodu od juna 2017. do zaključno sa februarom 2018. godine, izvršeno je restrukturiranje dugova u ukupnom iznosu od 23,7 miliona EUR. Izvršeno restrukturiranje je pozitivno uticalo na smanjenje nekvalitetnih kredita (NPL). U periodu jun 2017 - decembar 2018. godine, nivo NPL - a u bankarskom sektoru je smanjen sa 9,27% na 7,29%. Pored smanjenja nivoa NPL-a, primjena Zakona je imala i pozitivan preventivni efekat, koji se ogleda u tome što je restrukturiranjem određenih kredita iz kategorije „B“ spriječena njihova tranzicija u niže klasifikacione kategorije koje se smatraju NPL-om (C, D, E).

Ovi rezultati primjene Zakona ukazuju na opravdanost produžetka roka njegove primjene za još godinu dana, u kojem periodu se očekuje dodatno restrukturiranje postojećih dugova privrede i stanovništva, kao i dugova koji će postati podobni za restrukturiranje u daljem periodu primjene zakona.

2. Ciljevi

- - Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?
- - Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.

Predloženi zakon, kojim se vrši izmjena važećeg Zakona o sporazumnom finansijskom restrukturiranju dugova prema finansijskim institucijama radi produženja njegovog važenja za još jednu godinu, ima za cilj da se produži primjena stimulativnog okvira za finansijsko restrukturiranje dugova u vansudskom postupku, čime se eliminišu i razlozi za stečaj privrednih subjekata koji, po pravilu, dovodi u težu poziciju i povjerioce i dužnike.

<p>Takođe, cilj ovog zakona je i omogućavanje pristupa novim sredstvima finansiranja radi stimulisanja ekonomskog oporavka i rasta, kao i očuvanje stabilnosti finansijskog sistema.</p>
<p>3. Opcije</p> <ul style="list-style-type: none"> - Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa). - Obrazložiti preferiranu opciju? <p><i>Opcija status quo</i>, odnosno odsustvo regulatorne promjene, nije razmatrana, jer se produženjem roka važenja ovog zakona produžava primjena stimulatavnog okvira za finansijsko restrukturiranje dugova u vansudskom postupku.</p> <p>Prilikom opredjeljenja koju opciju promjene regulatornog okvira primijeniti u ovom slučaju, odlučeno je da to bude <i>opcija izmjena i dopuna postojećeg zakona</i>, jer se predlaže izmjena samo jedne zakonske norme.</p>
<p>4. Analiza uticaja</p> <ul style="list-style-type: none"> - Na koga će i kako će najvjerovatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektno. - Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima). - Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti. - Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija. - Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera. <p>Efekti usvojenih rješenja su već evidentni s obzirom da je od primjene ovog zakona, zaključno sa 28.02.2018.godine, restrukturirano kredita u iznosu od 23,7 mil. €, od čega se na pravna lica odnosi 22,6 mil. € ili 95,4%, a na fizička lica 1,1 mil. € ili 4,6%. Takođe, prema posljednjim raspoloživim podacima, nekvalitetni krediti (bez kamata i vremenskih razgraničenja) na kraju decembra 2017. godine iznosili su 197 miliona eura i činili su 7,3% ukupnih kredita. U odnosu na decembar 2016. godine nekvalitetni krediti su manji za 20,8%.</p> <p>Polazeći od značaja održivog finansijskog restrukturiranja za privredu u cjelini i fizička lica, kao i za banke, i ostvarenih rezultata, ocijenjeno je opravdanim da se predloži produžavanje važenja primjene ovog zakona za još jednu godinu. Sprovedenjem ovog zakona, kroz direktan uticaj na smanjenje nekvalitetnih kredita u narednom periodu, doprinijeće se povećanju konkurentnosti u bankarskom sektoru, kao i konkurentnosti pravnih lica – privrednih subjekata koji učestvuju u restrukturiranju duga, što će rezultirati očekivanim rastom ukupne kreditne aktivnosti pod povoljnijim uslovima i razvojem novih proizvoda i usluga. U konačnom, produžavanje važenja primjene ovog zakona doprinijeće jačanju finansijske stabilnosti i kreiranju povoljnijeg poslovnog ambijenta u Crnoj Gori.</p>
<p>5. Procjena fiskalnog uticaja</p> <ul style="list-style-type: none"> - Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?

- Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti.
- Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti.
- Da li su neophodna finansijska sredstva obezbjeđena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?
- Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteci finansijske obaveze?
- Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?
- Obrazložiti metodologiju koja je korišćenja prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.
- Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti.
- Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?
- Da li su dobijene primjedbe uključene u tekst propisa? Obrazložiti.

Za sprovođenje ovog zakona nijesu potrebna finansijska sredstva iz budžeta Crne Gore.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertska podrška i ako da, kako.
- Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA proceša i kako (javne ili ciljane konsultacije).
- Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. Obrazložiti.

Pri izradi izmjene Zakona o sporazumnom finansijskom restrukturiranju dugova prema finansijskim institucijama nije bilo učešća konsultanata.

7. Monitoring i evaluacija

- Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?
- Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?
- Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?
- Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?

Nema potencijalnih prepreka za implementaciju ovog zakona.

Za monitoring primjene ovog zakona biće zadužena Centralna banka Crne Gore, kao supervizor banaka.

Datum i mjesto

10. avg 2019.

Stariješina

[Handwritten signature]